

การศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา  
ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี



นางประภาพันธุ์ เจริญกิตติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา  
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
ปีการศึกษา 2543  
ISBN 974-13-0951-1  
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I198153A7

๕ 2 ๓.๓. 2545

**A STUDY OF LEADERSHIP BEHAVIOR IN ACADEMIC TASK OF SECONDARY SCHOOL  
ADMINISTRATORS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,  
UDORNTHANI PROVINCE**

**Mrs. Praphaphan Charoenkiti**

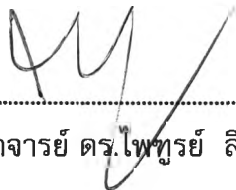
**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
For the Degree of Master of Education in Educational Administration  
Department of Educational Administration**

**Faculty of Education  
Chulalongkorn University  
Academic Year 2000  
ISBN 974-13-0951-1**

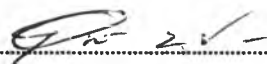
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถาน  
ศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี  
โดย นางประภาพรรณ์ เจริญกิตติ  
สาขาวิชา บริหารการศึกษา  
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์

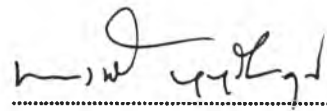
---

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วน  
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

  
..... คณะบดีคณะครุศาสตร์  
(รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญชัย สิ้นสารตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
..... ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

  
..... อาจารย์ที่ปรึกษา  
(รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์)

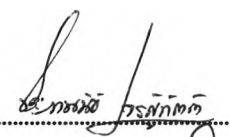
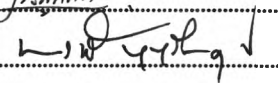
  
..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์)

ประภาพันธุ์ เจริญกิตติ : การศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี  
 (A STUDY OF LEADERSHIP BEHAVIOR IN ACADEMIC TASK OF SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, UDORNTHANI PROVINCE) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 137 หน้า. ISBN 974-13-09151-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 53 คน ครู จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC\* สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

**ผลการวิจัยพบว่า**

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา รวมทั้ง 7 ด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ 2) ด้านเป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองานวิชาการ 3) ด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ 4) ด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ 5) ด้านเป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการ 6) ด้านเป็นผู้ประสานงานวิชาการ และ 7) ด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต.....  
 สาขาวิชา.....บริหารการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....  
 ปีการศึกษา.....2543.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

## 4283759727 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : LEADERSHIP BEHAVIOR IN ACADEMIC TASK/ SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS/ UDORNTHANI PROVINCE

PRAPAHPAHN CHAROENKITI : A STUDY OF LEADERSHIP BEHAVIOR IN ACADEMIC TASK OF SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, UDORNTHANI PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. NOPPONGS BUNYAJITRADULYA. 137 pp. ISBN 974-13-0951-1

The purpose of this research was to study the leadership behavior in academic task of secondary school administrators under the general education department, udomthani province. Sample were 53 administrators and 335 teachers. Data were analyzed by the Statistic Package for the Social Science and presented in items of frequency, percentage, mean, standard deviations.

The findings were as follows :

According to the opinions of the administrators and teachers, concerning about the leadership behavior in academic task of secondary school administrators in 7 aspect, were rated at high level. They were ranked as follows : 1) the school administrator as a recognizer in academic task ; 2) the school administrator as a helper in academic task ; 3) the school administrator as an initiator in academic task ; 4) the school administrator as an improver of academic task ; 5) the school administrator as an effective speaker in academic task ; 6) the school administrator as a co-ordinator in academic task and ; 7) the school administrator as a social man for the benefit of academic task

Department.....Educational Administration.....Student's signature *B. Prapahpan Charoenkiti*  
Field of study.....Educational Administration.....Advisor's signature *N. Bunyajitradulya*  
Academic year.....2000.....Co-advisor's signature.....

## กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นอย่างยิ่งในการให้คำปรึกษาแนะนำข้อคิดเห็น พร้อมทั้งตรวจปรับปรุงแก้ไขทุกขั้นตอน ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งตลอดเวลาที่ทำการวิจัยจนแล้วเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ และรองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์ ประธานกรรมการสอบและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาชี้แนะปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ดร.บุญลือ ทองอยู่ ดร.บัณฑิต แทนพิทักษ์ อาจารย์วิทยา บริบูรณ์ทรัพย์ อาจารย์ธงชาติ วงษ์สุวรรณ อาจารย์สุพัตรา ใฝ่แก้ว และอาจารย์พรจันทร์ ล่องสกุล ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบแก้ไขความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้อุดหนุนทุนในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมไปถึงคุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว และพี่ๆ เพื่อนนิสิตภาควิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน รวมไปถึง นายสงวนศักดิ์ เศรษฐีธัญญาหาร ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

หากการวิจัย ก่อประโยชน์แก่วงการบริหารการศึกษาข้าพเจ้าขอยกคุณความดีนี้ เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาและครู-อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้และให้คำแนะนำด้วยดีในการวิจัย จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างยิ่ง

ประภาพันธ์ เจริญกิตติ

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	8
ความหมายของการบริหารและภารกิจของการบริหารโรงเรียน.....	8
ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ.....	11
ขอบข่ายงานวิชาการ.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ.....	38
ความหมายของผู้นำ.....	38
บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ.....	39
คุณลักษณะและทักษะของผู้นำ.....	42
พฤติกรรมความเป็นผู้นำและแบบผู้นำ.....	46
พฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 7 ด้าน.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การสร้างเครื่องมือ.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
ตอนที่ 2 พฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา.....	69
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	109
รายการอ้างอิง.....	111
ภาคผนวก.....	116
ประวัติผู้เขียน.....	137



## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	58
2	จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งและได้รับคืน.....	62
3	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	65
4	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	66
5	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุราชการ.....	67
6	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	68
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ.....	70
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ.....	73
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเป็นผู้ให้การยอมรับในงาน วิชาการ.....	76
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองาน วิชาการ.....	79
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเป็นนักพูดที่ชำนาญ ในงานวิชาการ.....	82
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเป็นผู้ประสานงานวิชาการ.....	85
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเป็นผู้เข้าสังคมเพื่อประโยชน์ใน งานวิชาการ.....	88
14	สรุปพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 7 ด้าน.....	91